

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

CUPRINSUL:

Vasile Stoica: Ion Anestin, articol.

Elena Farago: Schiță, poezie.

I. Dragoslav: Sacu lui Bumbac, povest.

C. Cosmin: Aduce vântul..., poezie.

D. Tomescu: Săptămâna literară.

N. Crainic: În cimitir, poezie.

G. B.: Quadratus și-a luat crucea sa, schiță.

Liviu Marian: Eternul joc, poezie.

Lázár-Ciura: Floarea Betulei, roman.

FLORI DE-O ZI:

I. C.: Un jubileu rar.

S. B.: Entuziasm târziu.

R. M.: Restaurantul din Westminster.

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

SCRISORI DELA REDACȚIE

ILUSTRAȚII

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese novele, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dragnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Chiru Nanov, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, M. Săulescu, I. U. Soricu, Henri Stahl, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	{	pe un an 12 cor.
		pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	{	pe un an 20 „
		pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonenților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonenții cari plătesc până în **15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul**

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonenților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2—
Alexandru Ciura: „Amintiri“ „ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1'50

Acest favor se acoardă și abonenților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonenții vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: Schițe și povestiri“ cor. 2—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2—
Al. Ciura: „Amintiri“ „ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1'50
„Almanahul scriitorilor dela noi“ „ 1'60
Ermil Borcia: „Versuri flușurate“ „ 0'60
„Cele mai frumoase“, poezii populare „ 0'60

□ □ □

Rugăm pe toți abonenții noștri să binevoiască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prietini, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie-Szászváros.

COSINZEANA

REVISTA LITERARA ILLUSTRATA... REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 16 Februarie n. 1913.

Nr. 7.

ION ANESTIN

Nu știu de ce de o vreme încoace nu mă mai pot gândi la „Barbu Lăutarul“ fără să văd sub ișlicul lui pe Ion Anestin, și nu mi-l pot închipui pe nenea lancu fără să-l văd în anteriu multicolor, cu brâu, cu papuci, cu ișlic, cu cobză răsărind încet, și zicându-mi plin de bunătate:

Eu sunt Barbul Lăutarul,
Starostele și cobzarul...

Pentru mine aceste două personaje sunt una și aceeași ființă. Și nu doar pentru că Barbul e singurul rol în care l-am văzut pe Anestin, ci pentru că în mintea mea de ardelean nedeprins cu mult teatru românesc, Ion Anestin mi se pare aievea întruparea vrednicului cobzar dela domnii și cununii, în care sub vorba calmă și duioasă dorm toate farmecele și nebuniile tinereții și veghiază numai lumina aceea călăuzitoare în haosul vremilor nouă, care se ține îndărătnică acolo într'un colț de suflet curat și pe care noi laicii o numim tradiție.

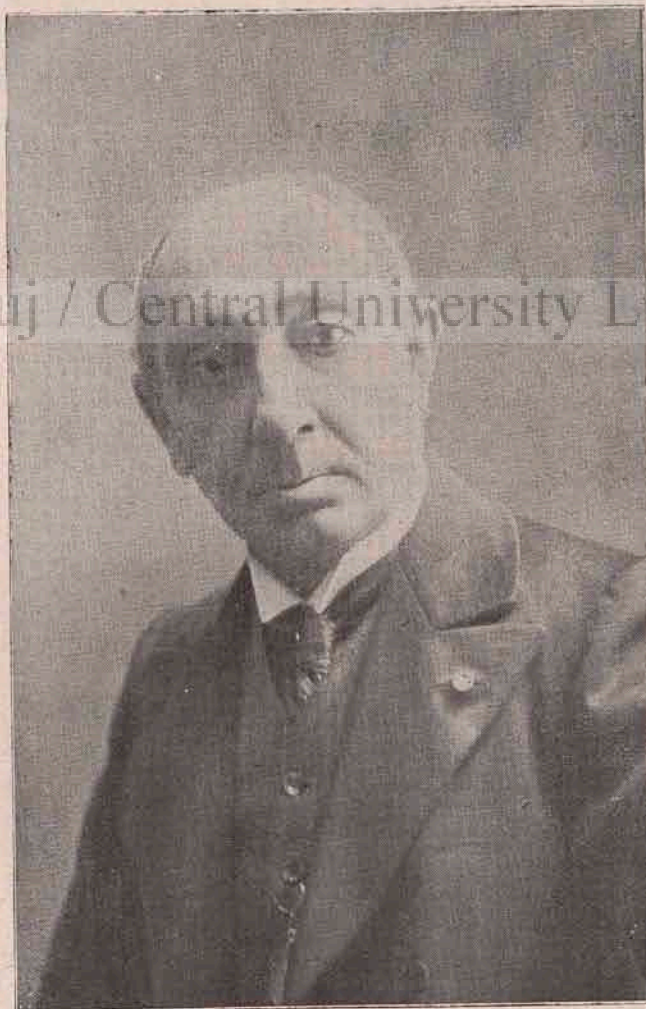
Căci Ion Anestin e tradiție.

E tradiția acelei mișcări teatrale, care a înmugurit în diletanții boerești, s-a ridicat cu ajutorul pieselor lui Alecsandri la avântul furtunatic cu care-și îndeplineau apostolatul în toate ținuturile românești: Matei Milo, Pascali, Costache Caragiale, și se va continua de sigur și în viitor.

Ridicat din ceata lui Milo, trecut prin întreaga boboteaza teatrului nostru de azi, Ion Anestin, e stâlpul viu, care arată în spre trecut și zice celor prezenți:

— Nu vă plimbați numai pe bulevardele Bucureștilor, cuconașilor. Ce cochetați când cu naționalul, când cu voiculescul? Noi n-am ajuns încă acolo să putem face artă pentru artă. Noi trebuie să facem artă pentru cultură și pentru răspândirea și întărirea conștiinței românești, unde e nevoie. Aruncați-vă ochii și în provincie, și și în celelalte provincii românești. Sunt granițe la Predeal și la Ițcani? Mă mir... Uite noi bătrânii, nu cunoșteam bazaconii de acestea. Noi vedeam granițe numai dincolo de Becicherec, și departe dela Oradea înspre câmpiile Dobrișinului. Matei Milo era la Brașov, Pascali la Arad, Caragiale la Rădăuți, și suflarea românească din patru colțuri se bucură în aceeași vreme de Șoldan Viteazul și de Mama Anghelușa și de celelalte făpturi ale vremii. Da, da, dragi boieri din lumea nouă, pe scândurile asvârlite peste buțile de bere, ne simțiam tot așa de bine, ca și pe podiul liceului din Brașov,

și ca și pe scena cu mecanism a Teatrului Național din București. Poate nu duceam cu noi atâta artă, câtă aveți voi, dar duceam mult suflet, căci Românii dela Macău de suflet aveau nevoie. Faceți și voi ca noi, căci binefaceți. Voi sunteți mai tari, mai iscusiți,

ION ANESTIN

I. Anestin, în „Barbul Lăutarul“.

veți dobândi mai mult. Noi ziceam, că dacă Dumnezeu nu ne-a lăsat să fim o țară, — să fim cel puțin un neam. Voi sunteți mai tineri, aveți dreptul, să și nizuiți mai mult...

Iată așa glăsuiește nenea Iancu Anestin acum, după *cincizeci de ani* de muncă actricească, istovitoare și conștientioasă cum nu este decât a celor cari croiesc drumurile.

Iar eu îl aud de aici din streini și parcă-l văd încheind:

„Dragi boieri din lumea nouă,
„Ziua bună vă zic vouă;
„Eu mă duc, mă prăpădesc,
„Ca un cântec bătrânesc“.

Îl ascult și mă trudesc, să deslușesc pașii, celor ce vor veni mâne...

Vasile Stoica.

Rugăm pe onorații noștri abonați, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul pe anul curent, să binevoiască a-l reînnoi, ca să nu fim nevoiți a le sistă trimiterea revistei.

Schiță

Mama țese, puiu doarme,
Cloșca moșăie sub pat, —
Fără glumă: 'n casa asta
Nu găsești un colț de stat;

Patu-i plin de țoale, — masa-i
Numa blide, — ce te faci?
Spui o vorbă, scoli copilul —
Mama-ți face semn să taci! —

Dar și-a luat frumos tăblița,
Și — în loc de masă — un
Scaunel cu trei picioare,
Și — drept scaun — un cîaun. —

Și-și visează — pe când mâna-i
Scrie 'n cet, tremurător, —
O catedră și un scaun,
Ca la domnu 'nvățător.

ELENA FARAGO

SACU LUI BUMBAC

ION DRAGOSLAV

Nimeni nu voiă să-l primească și umblă de colo până colo, bătut și oropsit, ca un câne fără stăpân.

Cât a fost vară și bine, fiecare din sat s-a slujit de el: le-a păscut bobocii, le-a adus vitele dela suhat, le-a cărat apă, acum, cu venirea frigului, fiecare îl gonea:

„Măi, la mine, nu-i de oploșit, cât a fost vară te-am ținut, că mi-a fost milă de tine, dar amu, nu pot, nu-i chip, du-te cu Dumnezeu. Și apoi, tu mănânci mult“.

În adevăr Toader mănca mult, îi trebuia o jumătate mămăligă și-o oală cu borș, ca să-l sature. Din pricina asta avea un pântec mare și niște obraji ca niște mere mari coapte. De îmbrăcăminte nu se prea îngrijea Toader, cât era vara, umblă desculț, cu o pălărie fuguiată ca un gugui și în cămeșe și ismene și încins cu o ață.

Acum venise frigul și plouă cu zilele, și într-o zi începă a da cu lapoviță. Bumbac se alătură când de stâlpul de horn al unei case, când de altul al alteia, dar abia simțea dogoarea focului încălzindu-i obraji și numai ce era dat afară. Și așa-i venea de greu să se despartă, de par'că se desprindea inima din el, și eșea afară încolăcindu-și mâinile în mânecile cămeșii și mergea la altă casă, unde se uită cu jind cum mâncau copiii, cum să încălță omul cu o pereche de opinci și cum femeea mesteca mămăliga, și cum în loc să-l cheme la masă, îl poftea afară

Așa i s-a întâmplat în ziua când a venit întâi vremea rea, la vre-o trei case unde slujise vara. De acolo, ce și-a zis el, că s-a dus la crâșmă. Aice par'că eră mai cald. În crâșmă oameni. Bumbac intră în lăuntru, pe o vatră zări foc.

„Ahăă!, — zise un om, cu o glugă în cap și care scotea niște grețuri, să ia un pacioc de tition — ia-tă-l și pe Bumbac.

— Săracu — grăi un alt român, spătos și înde-sat și cu părul retezat, încet, către altul cu care cinstea — iată un om nenorocit, mor oameni, cari au de toate, gospodari, cât un munte, și pe el nu-l strânge Dumnezeu.

— Dă-i un pahar de rachiu“, îi dă românul că-tră celalalt.

Toader rămase fără părinți, dela vrâsta de șase ani. Și tată-său și maică-sa, tot proști au fost, tată-său, G. Bumbac, când vorbea, bâlbâia; iar maică-sei gura-i par'că făcea tot spre ureche. De ce au fost așa, și întrebai pe Toader de ce e prost, el spunea:

„Pentru că tata și mama au furat dela un om, niște bani, și au jurat pe sfânta cruce că nu i-au luat dâșii, și mama atunci eră să mă nască, și când au dat să iasă dela judecată, atunci mama a nebunit, iar tătucă a amuțit. Că au jurat pe sfânta cruce și sfânta cruce bate pe cei ce jură pe dânsa strâmb. Și nu i-a îndreptat Dumnezeu până nu le-o cedit *pochii* dela Sf. Ion dela Suceava. Și după aceea tătucă a dat banii omului înapoi, și de scârbă s-a atacat și a dus-o câțiva ani și a murit, și după aceea și mămuca, da blăstămă a rămas pe mine, că și eu îs prost și poate nu eram prost, da când eram de șase ani, m-a bătut un om, care mă luase, când eră beat, și am prins răul *copchiilor*, da după ce mi-o cedit călugării dela Sf. Ion, mi-a trecut și mie, da am rămas cu o amețeală și par'că mi-e greu capul și nu știu să vorbească bine“.

În adevăr tot satul știă de pășania lui George și a Mărinicăi lui Bumbac. Cu banii așa eră, abia au jurat pe sfânta cruce, că nu i-au luat ei, și ce s-a petrecut în sufletul femeii, că a nebunit, iar omul nu mai putea să vorbească.

Erau vecini cu Ilie Mariniuc. Mariniuc vânduse boii și pusese banii în ladă și se dusese în țarină cu femeea. Acolo i-a apucat o furtună, și n-au putut veni acasă. Bumbac cu nevasta ce s-au sfătuit să fure banii, și au spart o fereastră și au intrat, au spart lacătul dela ladă și au furat banii. Omul a venit într'un târziu și a găsit fereastra spartă și banii furați. Oamenii s-au legat de Bumbac, că femeea lui venea mai des prin casă. Ei s-au jurat, așa cum au știut, că nu ei. Măriniciu l-a chemat și la judecată, și și el s-a jurat cu nevasta pe noroc, pe pruncul nenăscut, pe casă, pe vite, pe norocul lor, că nu-s ei. Dar se vede că sufletul omului, înainte vreme, eră prea legat de Dumnezeu, că făcând o greșală, căința să nu se coboare la moment în suflet, și Dumnezeu să nu-i dea o pildă și pentru alții, că, cum am spus,

i s-a și întâmplat nenorocirea; iar băetul a rămas pe la niște mătuși bătrâne. Murind și acelea, a rătăcit din sat în sat, durmind ca un câne, pe unde putea, până a nimerit în Liteni, unde n-a dus o soartă mai bună. Acum, ajuns la crâșmă, românul celalalt, umplând un pahar cu rachiu, zise: „Da de ce nu, săracu“ și i l-a întins și grăi:

„Na un rachiu, măi Bumbac.

— Bogdaproste“, făcū el, și luă paharul și îl dădū pe gât.

Și după asta, omul rupând o bucată de pâne de subsuoară, i-o întinse, zicând:

„Na, de sufletul mămucai.

— Bogdaproste“, zise Bumbac, și cu foamea unui lup, începū a îmbucă din pâne, uitându-se cu recunoștință la om.

„Măi Toader — îi vorbi unul, Vasile a lui Petruț, un român cam de treizeci ani cu mustață galbenă — să vii la mine, eu te-oi îmbracă, încălță, și tu să-mi rânești la vite și să-mi aduci apă.

— Aduc, zise Toader, aduc“.

Vasile a lui Petruț eră un om însurat de vre-o trei ani, aveă un băet de un an și unu în covățică. Nevasta lui eră de o fire tare miloasă și bună, și harnică, atâta îi eră greu că ea o femeie singură să biruiască atâtea, de aceea își aduse o soră mai mică, pe Anicuța, o fetică bălană cam de opt ani, care nu aveă altă grijă decât să-i legene copiii și să-i spele blidele. Și în adevăr, că numai atâta făcea.

„Atunci, hai, îi zise Vasile.

— Că mare pomană-ți faci, măi Vasile“ îi dădū o femeie ce cinstea pe alta cu niște rachiu de cartofi.

Și Vasile eși din casă urmat de Toader, loapa, loapa, prin glodăria drumului. Și ajunse acasă.

„Bună vremea — îi dădū el femeii — uite, am adus un băetan la vite.

— Ăă! Pe Toader?, — făcū femeea. — Da a șe-dea oare?

— Șăd! Șăd!, făcū Toader.

— Apoi să șezi — îi dă femeea — că ți-om face cămașă, cioareci, antereu și opinci și ciubote. Amu șezi și te încălzește“.

Toader, la asta se alătură de focul din vatră.

„Ți-e foame Toadere“, zise femeea.

Anicuța tocmai legăna pe Tase, băetul cel mic.

— Anicuța, i-a toarnă-i niște chisleag și dă-i lui Toader o bucată de mămăligă“.

În vreme ce-i pusese laptele, Vasile cotrobăi prin pod și veni cu o pereche de ciubote de cuft.

„Ia, vezi Toadere, îți vin.

— Vin, vin“, zise el, apucând cu graba ciubotele și le puse lângă el; iar după ce mănca strachina cu lapte și dărabul de mămăligă, se încălță cu ele.

— Bogdaproste — grăi el — îmi vin“.

Și în vreme ce se încălță, omul mai cotrobăi prin tindă și veni cu o bundă veche, cu o căciulă și un suman vechi.

„Iată, măi Toadere, îmbracă-te și hai afară.

— Merg, merg, grăi el. *Mnăzău* să-ți dee sănătate, că bun om ești. De asta am să spun și la popa“.

Și Toader după ce se îmbracă, eși cu omul afară.

Vasile îl duse la grajd și îi arătă cei doi boi și cele două vaci și îi zise:

„Iată, măi Toadere, să îngrijești de vitele astea, să cauți să nu le lipsească fân și pae, să rânești și să le dai apă. Știi tu treaba.

— Știu, știu, răspunse Toader.

— Și să ascuți pe nevastă-mea.

— Ascult“, răspunse Toader.

Și Vasile îl lăsă, iar Toader luă lopata și într'un ceas grajdul eră ca în palmă, gunoiul scos, așternuse pae pe jos, pusese fân în iesle și le și dăduse apă.

Apoi se duse în casă și se alătură de stâlpul hornului, uitându-se la Domnica, care țesea.

Femeea se sculă și se duse în șură, apoi venind în casă grăi:

„Harnic e, bre, harnic.

— Cine, cine, întrebă grăbit Bumbac.

— Ei, cine, zise ea, un om. Nu știu cine a măturat grajdiul, așa frumos.

— Eu, eu, sări el.

— Tu, așa-i, ești bun de însurat.

— Hâă, rânji el, da cu cine?

— Lasă că om găsi noi, dar până una alta adă o cofă cu apă.

— Aduc, aduc, zise Toader, și luă amândouă cofele și se întoarse cu ele pline de apă, dar și cu mâinile roșii.

— Nu-ți spun eu, zise gospodina, că moare de harnic“.

La asta, nu mai întrebă Bumbac, ci mândrindu-se că vorbește cineva și bine de el, glăsu:

„Dă-mi toporul, încăltea să tai și lemne.

— Uite-l aci după ușă“, răspunse femeea.

Și nu mult, se auzi la trunchiu: „zup, zup“, și Bumbac veni cu un braț de lemne.

„Bun de însurat! Bun, ce să mai zic“, făcând gospodina.

Asta îl ridică la cer pe Bumbac. Prost eră el, dar avea inimă, pricepea ce e frumos, și se uită la fete, dar se temeă să se apropie de ele, căci doar pe una ține minte că a tras-o de cătrință și s-a și pomenit cu vreo două lepre pe obraz, dar acum când auzi că e bun de însurat, iar i se deschisese dorul de a se uită la fete și la vorba gospodinei se uită la Anicuța, care acum eră fată de 12 ani, și care torcea pe vatră și legăna pe Tase, băetul cel mai mic al lui Vasile.

Sara veni Vasile. Domnica cum îi auzi pașii prin tindă, se duse înaintea lui și îi șopti:

„O mulțime de treabă a făcut prostu, toată ziua a rânit la vaci, a tăiat lemne și a cărat apă. Taci că e bun, numai bagă bine de seamă, că îi cam plac laudele“.

Și femeea veni în casă și se așeză la stative și vorbi singură:

Un viitor împărat: principele Oto Francisc Iosif, băiatul principelui Carol Francisc Iosif, care va urma pe tronul monarhiei austro-ung. după actualul moștenitor de tron, Francisc Ferdinand.

„Dacă e bun de însurat, e bun“.

Bumbac tăcu și nu zise nimic, decât își puse în minte că tot mai mult să-și arate vrednicia și zise:

„Eu aduc apă“. Și apucând cofele se perdă afară. Sara îl culcă în vatra focului.

Pentru întâia oară simți el milă pe lume și asta îi încălzi inima.

În câteva zile Bumbac par'că ar fi fost de casa lui Vasile de când e lumea.

Și o iarnă întreagă a stat. În vremea asta gospodarul îi făcuse un suman nou, ciubote noi, îi cumpărase o pălărie nouă, iar gospodina cioareci, vre-o câteva cămeși.

Tot satul se minună ce a dat peste Bumbac, și credeă că cine știe ce slujbă mare îi aduce gospodărului și fiecare din sat îi avea grija lui și voiau să-l aibă în slujbă.

Cu venirea primăverii, Bumbac avu grijă să pască și vitele stăpânului, ba omul îi aduse și niște cărlane, și pentru asta îi cumpără lui Bumbac un fluer. El nu știă să cânte, dar toată ziua durluia pe deal din trișcă: „dur-dur-lurlu“.

Întâia zi când veni acasă sara, el și întrebă pe gospodină: „Doamnă, auzit-ai pe cineva cântând, azi, pe deal?”

— Auzit. Doamne, tare mândru mai cântă!..“

El nu mai putu de bucurie, răsă și întrebă pe gospodină: „Ai apă?”

— Mi-ar trebui o cofă“, răspunse dânsa.

El însă luă amândouă cofele și le umplu cu apă.

A doua zi, gospodina se apucă să grijească casa de paști, și îi trebui lut.

„Măi, Toadere, îi zise ea, adă-mi un sac cu lut.

— Două aduc“, zise el, și în adevăr, că în loc de două aduse vre-o cinci saci, iar femeile satului grăiau:

„Săracu Bumbac, se dihănește aducând lut. Cum nu l-a țineă și nu l-a îmbracă. Par'că dacă ar fi fost la mine nu l-aș fi îmbrăcat și poate nu l-aș fi chi-

nuit atâta", și nu știa că gospodina chiar dela al doilea sac i-a zis:

„Destul Toadere, ajunge“.

El nu, „las' să aduc“, făcù el, și a plecat iar cu sacul. Și a stat sacu lui Bumbac o iarnă și o vară la Vasile.

Acum băeții gospodarului, răsăriseră, cel de doi eră de trei, cel de țâță de un an și jumătate, și Bumbac nu mai putea de dragul lor. Pe cel mărișor toate serile, când eră lună, îl purtă în cârcă, iar după aceea îl punea pe prispă și începea să-i spue o poveste, începută de atâtea ori și nesfârșită nici odată:

„O fost odată ca niciodată. O fost odată o împărăteasă mândră-mândră, și a avut un împărat mândru-mândru, și a venit un zmeu și a luat-o și împăratul o sărit la bătae. Da zmeul a omorît pe împărăteasa, și împăratul o dovedit pe zmeu, și de atunci caută pe împărăteasa singur și tot bocește. Și împărăteasa eră mândră-mândră, da dacă nu știu mai departe.

— Tare frumos, zise Anicuța.

— Așa-i că-i frumos, Anicuța?

— Tare frumos“.

Din sara aceea nu mai putea de dragul ei.

Acum veniseră Paștele. În săptămâna mare gospodina avù mult de lucru, de vărui casa, de făcut pască, de spălat rufe. Bumbac se dădù în vânt cu treaba, iar Dumineca, ca să-i dea curaj, îi zise:

„Am să-l însor și pace, când e așa de harnic.

— Pe cine, doamnă? întrebă repede Bumbac.

Auzi, fă Anicuța — grăi el cătră fata care ținea pe copilul cel mai mic în brațe — mă însoară. Eu merg după tine. Mergi fă? Că zău, să vezi, am să cumpăr din târg un fluier mai bun și am să-ți cânt toată zăua.

— Ce, după tine mă?, țipă fata. Ptiu, ucigă-te trăznetul!.. la auzi, lelică, ce vorbește prostu“.

Dar gospodina, care avea zor de stâns mai repede niște var, îi făcù din ochi să tacă și să zică: „Bine! Bine!“

Iar, Bumbac a înțeles, și din ziua aceia mută eră tot pe lângă Anicuța. Și cântecul lui din trișcă par'că se schimbasesc, nu mai eră durlutură, ci un fel de strigăt, de chemare, de poeme fără vorbe, iar când se întorcea, sânul și pălăria îi eră pline cu flori și toate le vărsă în poala Anicuței.

Câte odată gospodina îi zicea:

„Anicuța, ia adă-mi un braț de lemne.

Bumbac ședeă și zicea: „Aduc eu!“

Altădată: „Anicuța, adă-mi niște măneri din strat, ori du-te în sat, la cutare, după cutare lucru“. El zicea „Mă duc eu. Șezi tu Anicuța, că te dor picioarele“.

Venise luna lui Mai, tăpșanul părăului eră plin cu iarbă, iar gospodina scoșese niște boboci și trimesese pe Anicuța să-i pască. Aici erau și alți băeți și fete și s'au apucat la hârjoană. Bumbac adăpă vitele la părău. Băeții au început să spue vorbe proaste fetelor. Ele au dat a-i ocări. Ei au sărit la bătae la fete. Și unul apucase pe Anicuța de cap. Bumbac repede lăsă vitele să bea apa, și rupând un par din un

gard, și de nu răcneă un om dela o casă la dânsul, îl păleă în numele tatălui pe cela.

Într'o zi stăteau amândoi! Anicuța și el și cu gospodina pliveau niște straturi. El se uită la fată și îi zise: Tare ești tu frumoasă și tare te iubesc. Când oi fi mai mare și oi fi cu parale am să-ți spun o vorbă, da, până atunci, lasă, lasă...

Da a trecut încă o vară; Anicuța se făcuse de 14 ani, și în postul Crăciunului îi veniră pețitori, și făcù vorbă cu un flăcău și începură să se pregătească ca în câșligile de iarnă să se cunune.

La vestea asta, toate amuțiră în Bumbac, nici laudele de harnicie, nici mâncarea multă nu-i mai făcea nici un chef. Bumbac par'că căzù într'un fel de prostie, se ducea la apă, acolo se uită, eră trimis cu vitele acolo, întârziă, eră tot posomorât. Dar tot par'că nu-i veni a crede, decât în seara când văzù, că a venit popa să-i logodească.

Eră întunec beznă, mai erau vreo trei săptămâni până în Crăciun; afară se pornise pe ninsoare. Gospodina îl trimise după o cofă cu apă, el lăsă cofa pe prispă, o luă pe poartă, trecù părăul și se pierdù în noapte. Îl așteptară cei din casă o bucată de vreme, dar apoi eșiră afară să vadă de ce întârzie, și când colo dădură de cofa goală. Îl strigară, pace! A doua zi îl căutară prin sat; nu-l găsiră.

Ai casei par'că ar fi priceput, dar totuș își dădură cu mintea, că poate la fi ademenit cineva.

La vreo săptămână Vasile ducându-se la un sat, Horodniceni, să cumpere niște popușoi, a dat peste

Arhiducele Rainer, cel mai bătrân membru al casei domnitoare habsburgice. A murit în 27 Ianuarie în Viena și a fost îngropat în cripta familiară, cu mare pompă.

O deputațiune mongolă, ce s-a prezentat țarului Rusiei în 23 Ianuarie a. c.

el, cu camașa potâng pe dânsul și slăbit împlătind niște popușoi.

„Măi Toadere, îi zise el, ce faci tu aici?

— Lucru, îi răspunse el.

Da de ce ai fugit dela mine. Ți-a spus cineva ceva, te-a supărat? Hai acasă.

— Nu, nu, nu mă mai duc. Nu mă mai duc, că nu mă mai duc“, și începù din nou a bate în ținali cu împlăciul...

Aduce vântul...

*Aduce vântul trist de toamnă
O adiere de departe;
Atât pustiu s'așterne 'n suflet
Și-atâta cale ne desparte.*

*Cad frunzele nemângăete
Pe la ferești tremurătoare —
Azi nici o rază nu zimbește
Și nu suride nici o floare.*

*Și nimeni nu tresare 'n lume
S'arete semn de bucurie...
În șiruri lungi se duc cocorii
Spre zarea largă și pustie.*

*Azi nici un dor nu mă abate
Pe lângă plopii din grădină...
Se lasă noaptea peste câmpuri
Și vântul șueră 'n surdină.*

C. COSMIN

SĂPTĂMÂNA LITERARĂ

D. TOMESCU

Reiau acum seria de articole pe care-am fost nevoit s-o întrerup din pricina unor ocupațiuni neprevăzute, și nădăjduesc să am destulă putere ca de rândul acesta s-o duc până la capăt.

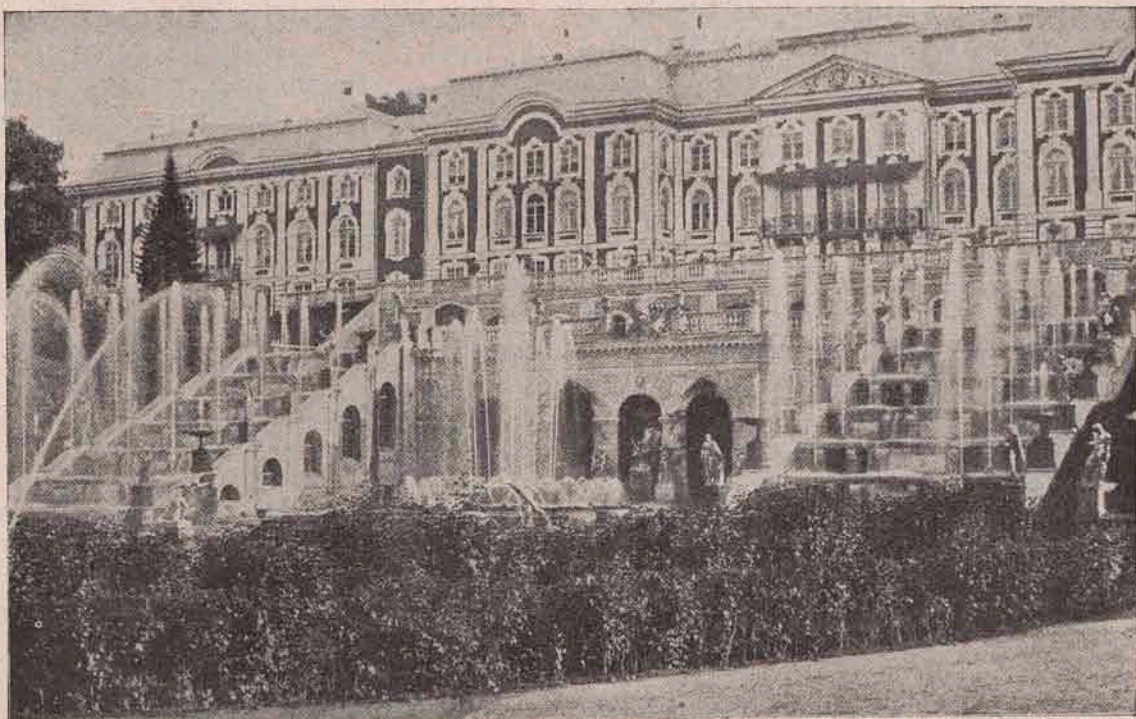
Vorbiam în ultimile două articole despre *inspirație*, și spuneam că-mi place s-o numesc dobânda ce se cuvine artistului la un capital de veche muncă sufletească. Iar acum, voi adăoga: energia sufletească de-a purtă în tine vreme îndelungată acciaș preocupare, *acelaș subiect*, e cea mai însemnată temelie a inspirației. Prin asta se deosebesc spiritele creatoare de spiritele obișnuite. Un artist trebuie să se găsească totdeauna supt imperul unei preocupări interne. Urmărit de o idee, el primește toate impresiile din afară în funcție de această idee dominantă. Numai în chipul acesta, un subiect poate fi hrănit cu tot ce e mai bun în lăuntru sufletului tău. Mă gândesc la simbolul pe care-l cuprinde „*Promethée mal enchainé*“ a lui André Gide, și zic: fiecare artist trebuie să fie un sârman Prometeu osândit să hrăniască vulturi cu sufletul lui zbuciumat. Adică: să hrăniască o idee neconținut până ce va fi izbutit s-o transforme într'un vultur puternic în stare să se ridice și să planeze deasupra pământului din care s'a hrănit.

Dacă în fiecare clipă nu ții în tine cel puțin un vultur care să te mănânce, nu ești, nu poți să fii artist. Ideia stăpânitoare grupează și disciplinează toate elementele experienței tale. Ea e aceia care-ți orientează gândirea și te face să privești totul ca din vârful unei

culmi. Supt puterea ei, sufletul tău deschide izvoare pe care tu nu le-ai bănuît, și încetul cu încetul, mulțumită numai faptului că ai avut energia necesară ca să îți în tine vreme îndelungată aceiaș ideie, aceiaș preocupare, tu te găsești dintrodată în fața unor bogății lăuntrice care-ți par venite de-a gata, fără ca tu să fi contribuit vreodată la alcătuirea lor. Ești ca omul, care spărgând coaja pământului, a dat peste o mână de sare. Munți enormi de sare din care rupi blocuri ani de-a rândul și nu se mai sfârșesc. Cine se mai gândește acum la munca din care-au rezultat munții aceștia de sare? Cine se mai gândește la îndelungatele zvârcoliri și la nenumăratele transformări suferite de coaja pământului până să dea naștere la un munte de sare? Rupi acum un bloc de sare, și nu-ți dai seama că blocul acesta înfățișează veacuri de sbuciumări și de silințe ale scoarței pământeste. Tot așa și noi. Într'o anume clipă facem o comparație poetică izbutită, formulăm o cugetare, închegăm un vers frumos, și zicem c'am avut o clipă de inspirație fericită, fără să ne gândim că versul, cugetarea și comparația aceasta sunt fructul unei munci sufletești anterioare. Mi-aduc aminte de îndeletnicirile mele cu matematicile, de pe vremea când eram în liceu. Mă căsniam ceasuri întregi c-o problemă complicată. Spiritul meu desfășură silinți enorme punând în joc toate însușirile lui de iscusință, de pătrundere și de voință. Nu eră cunoștință pe care să n-o fi chemat în ajutor, și cu toate astea problema rămâneă nedeslegată. O lăsam, prin urmare, în pace, fiind încredințat că ea întrece puterile mele. Multă vreme nu mai mă gândiam de loc la ea. Veniă însă o clipă când mă pomeniam că problema se lămurește în mine ca printr'o inspirație bruscă. Mă socotiam un privilegiat asupra căruia s'a coborât puterea lui D-zeu, pe care-l chemam de

atâtea și-atâtea ori în ajutor prin rugăciunile mele. Odată am ieșit la tablă fiind chemat de profesorul de matematici, ca să fac o problemă la care mă muncisem o zi întreagă fără s-o desleg. La tablă însă, supt ochii profesorului în timp ce așezam datele problemei și mă gândiam la felul în care va trebui să procedez, simt dintr'odată că spiritul meu a căpătat o nouă claritate, și punctul din problemă, peste care îmi fusese peste puțină să trec, mi s'a limpezit acum înainte chiar de aș fi început să tratez problema. Am avut siguranța atunci, că știu să fac problema și-am început să înșir țifrele pe tablă cu bucuria omului privilegiat. Veți zice, nu-i așa, că totul nu este decât inspirație. Iar eu voi zice: nu e decât dreptul ce mi se cuveniă la silințele desfășurate de sufletul meu. M'am frământat ceasuri de-arândul fără să desleg problema. În mine însă, am închis o prețioasă muncă sufletească. Această muncă a dat roadele cuvenite pe care eu le-am cules mai târziu supt numele de inspirație. Odată mi s-a întâmplat să desleg o problemă în vis. S'ar putea zice și aici, că e un amestec de puteri care vin din afară de noi. Nu voi zice însă, că visul acesta nu înseamnă decât că sufletul meu și-a urmat mai departe munca pe care o începusem eu. De pe urma unei sforțări intelectuale, rămâne o impulsione care continuă să-ți agite sufletul chiar atunci când voința ta nu mai e prezentă, și o impulsione trezită în suflet va aduce roade pe care le vei culege mai târziu. Nici o silință a spiritului tău nu rămâne zadarnică. Fiecare silință desfășurată lasă în sufletul nostru un câștig pe care-l vom încasa mai târziu.

De aceea, voi afirmă încă odată: inspirația *nu vine*, ci ea rezultă dintr'o bogată muncă anterioară; inspirația *nu se așteaptă*, ci ea se provoacă, se pregătește prin voință și prin sforțare. Cu cât un suflet e mai

Reședința țarului Rusiei în St.-Petersburg.

plin de zbucium și de muncă, cu atât și inspirația e mai sprintenă și mai sigură. Din pătimirea sufletului nostru, se înalță inspirația, nu ca un dar venit de sus, ci ca un drept pentru care-am muncit vreme îndelungată.

In cimitir

I.

VEDENII

Apasă 'n cimitir tăcerea
Aceleiași tristeți eterne,
Aici a 'nmărmurit durerea
Sub nemișcarea ce s'așterne.

E totul mort, e mort, și totuș
Când noaptea cade peste toate,
Se 'ncheagă răzimate 'n cotu-și
Vedenii, care nu sunt poate.

Adâncă 'njiorarea crește
Cu palpitări tot mai grăbite
În liniștea ce s'odihnește
Pe ramurile neclintite.

Mai neagră-i noaptea și mai tristă,
Deși noi știm că nu-i nimică.
— Și totuș, poate că există,
Răspunde inima cu frică!

II.

AMINTIRILE

Ursită-i inima să poarte
Trecutu 'n ea cu morții lui,
Cu morții mei care-i crezui,
— Naiv, cândvâ — fără de moarte.

Și dacă tu, tristeță, stărui
În ochii tuturor, cuminte,
E poate semn că fiecărui
Îi zac în inimă morminte.

Și când în ceasuri de visare,
Pe urma mortului noroc
Cu melancolică oftare
Vărsăm o lacrimă de foc —

Ce glas pornește să ne spună
De câte fură mai nainte?
— Sunt amintiri ce cresc sub lună
Ca niște stăfii din morminte.

NICHIFOR CRAINIC

QUADRATUS ȘI-A LUAT CRUCEA SA...

Dragă prietene — zicea pretorul Quadratus amicului său Rufus — viața mă doboară mai mult ca totdeauna. Îmi pare o stâncă ce s'ar coborî încet din vârful unui munte prăpăstios și, mânată de puterea vreunei zeități răutăcioase, m'ar prinde sub ea pe încetul și m'ar apasă mereu și din ce ie ce mai greu. Am fost înaintea altarului, mi-am împreunat mânilor la pept și m'am rugat: O! Jupiter, mare zeu, apleacă-ți urechea ta și ascultă-mi rugăciunea umilită și plină de speranță! Ia-mi această piatră ce mă apasă pe inimă și dă-mi liniștea negrăită pe care sufletul meu o dorește! Dar zeul a rămas mut și preotul lui mi s'a părut că vreă să mă înșele. Am plecat dela templu. Pe cale amicii cari mă întâlneau mă salutau: salve Quadratus!, și eu nu-i auzeam. Treceam înainte cu ochii în pământ și gândurile zbuciumate mă purtau până la infernul lui Hades, unde piere orice speranță. Ce are Quadratus, se întrebau prietenii și cunoscuții mei? Ce-i lipsește? Cezarul îl iubește pentru vrednicia lui și-l onorează. Numele lui e vestit din Roma și până la marginile imperiului. Casa lui e îmbelșugată de toate bunurile pe cari zeii le-au dăruit oamenilor. Ce-i lipsește?

Și așa dragă Rufus, vremea trece, viața se scurge și, în mijlocul acestor bunuri pe cari mulțimea mi le invidiază, nu simt nici o plăcere, nici o bucurie și fericirea, pe care Aristotel o crede ca scop al omului, îmi pare o fantasmă. Mai zilele trecute am discutat cu magistrul Seneca. Summum bonum este scopul omului, îmi zicea el. Și acest summum bonum nu-l vom putea dobândi decât prin sobrietate și prin nepăsare, zicea acest curtezan al Cezarului, putred de bogat.

N'am înțeles nimic. Ori unde m'am dus și orice am făcut, n'am găsit leacul nemulțumirii mele. Când mă uit în jurul meu, mă îngrozesc de noianul de gemete ce le aud pretutindeni dela cei ce petrec la masa împăratului și până la cei cari întind mâna trecătorilor pentru o bucatică de pâine. Imperiul nostru e mare, peste sute de țări se întinde puterea lui, dar e putred, căci în el clocotește patima pe care înșiși zeii, în cari credem, o permit. Durerea e în sufletele tuturor, chiar în sufletele celor ce râd, durerea e în sufletul meu și nu mă îndoesc, că și în sufletul tău este durerea.

Rufus, Rufus, dă-mi un sfat bun, căci pentru aceasta îți mărturisesc aceste lucruri! Ce să fac? Să mai sper oare în acea vreme de aur pe care poeții noștri ne-o vestesc? Ce bine ar fi dac'aș aveă speranță! Un Iudeu a avut îndrăzneala să-mi spue că va eși din neamul lor un om mare: Messia, și acesta va stăpâni lumea și va ridică deasupra tuturor neamurilor neamul lui cel ales, făcându-l fericit. M'am uitat la fața pârlită a evreului și am văzut-o luminată. Și am dorit atunci să am măcar această speranță. Rufus, vorbește spu-ne-mi ceva! Plângi? De ce plângi?

Doamna Poincaré, soția noului președinte al Franciei.

— Quadratus, plâng căci durerea ta e mare — răspunse Rufus prinzând de mână pe prietenul său. Ascultă însă cuvântul speranței căci vremea de aur a sosit. Gândește-te Quadratus la aceste cuvinte până când peste puțină vreme ne vom întâlni iarăși.

* * *

După câteva zile dela această mărturisire, pretorul Quadratus se preumblă încet pe malul mării. La o aruncătură de lance eră casa lui frumoasă încunjurată de arbori mari și stufoși, printre cari se strecurau raze de lumină dela torțele din casă, perzându-se în noaptea de afară. Eră o noapte senină. Pe bolta ei miliardele de stele scilipeau tainic pe luciul liniștit al mării, răscolind și mai mult prin sclipirile lor sufletul neliniștit al lui Quadratus. Din noapte se iviră atunci două umbre omenești, apropiindu-se din ce în ce mai mult de locul unde eră el. Eră prietenul său Rufus și un bătrân cu barba mare și albă, cu capul gol, cu fața senină, sprijinindu-și mersul în toiag. Quadratus își întoarse privirile spre ei și i se părù că în jurul capului bătrânului jucă un cerc de raze albe cum nici stelele, nici luna și nici soarele nu au. Se îndreptă și el cătră acești doi oameni.

— Ei, dragă Quadratus — zise Rufus — privește la stelele acestea de deusupra noastră, privește la luciul strălucitor al mării, aruncă-ți ochii peste câmpii, peste dealuri și munți, amintește-ți că acel ludeu și-o fi spus: cerurile spun mărirea lui Dumnezeu și facerea mânilor lui o vestește tăria; respiră aerul răcoros și mângăetor al nopții, uită-te la bătrânul acesta de lângă mine și crede că vremea de aur a sosit!

Bătrânul își înălță ochii cătră ceruri, își împreună

mânile la pept și rosti o rugăciune plină de speranță și de credință.

— Fiule! — zise el în urmă, îndreptându-se cătră Quadratus. — Mi-a fost dat să aud glasul suferinții tale și sufletul meu s'a bucurat că poate să-ți aducă vestea cea mântuitoare. Văzut-ai că nici întru a prisosi omului avuția sa, nici întru a-și mări puterea sa, nici întru a împărăți peste lumi nenumărate, nici întru a mânca, nici întru a bea este fericirea noastră. Văzut-ai că dela o lature la alta a lumii Cezarului se întinde suferința și oamenii ingenunche la altarul zeilor romani și plâng. Dar zeii sunt muți și neputincioși și ochii lor înghețați umplu sufletele de desnădejde. Rugatu-te-ai lui Jupiter, și Jupiter eră mort. Întrebat-ai pe înțelepții veacului și aceștia și-au grăit neadevăruri.

Dorit-ai speranța ludeului ce și-a eșit în cale. Iată că vei aveă mai mult decât aceasta.

Fiule Quadratus, peste mare, peste stelele cerului, peste împărăția Cezarului, peste Jupiter și peste toți zeii este un stăpân mare, care privește asupra noastră cu ochii săi neadormiți și ne vede toate silințele noastre de a ne face fericiți. Este un domn care a dat viața lumii întregi, Cezarului, mie, ție și care ia viața după vrere. Acesta va sfărâma altarele lui Jupiter și altarele tuturor zeilor și va chemă la sine pe toți oamenii care-l caută plini de dorul de a-l vedeă. Auzit-ai ce și-a spus ludeul: că va eși om mare din țara Iordanului și acesta va fi Domn mare. Deschideți urechea minții tale și înțelege că a venit în lume Messia, marele om, și numele lui este Hristos. Fiul Domnului celui mare este acesta, făgăduit din veac pentru fericirea oamenilor. Blând ca un miel a venit între oameni Fiul Domnului. Și pentru ca să se umple cupa răutății omenești, oamenii nu l-au cunoscut pe el, ci l-au prins ca pe un făcător de rele și l-au răstignit pe lemnul crucii. Tremurat-au de groază stelele cerului ce clipesc astăzi deasupra capului tău, mugit-au valurile mării lovind țărurile pământului nelegiuit, turburatu-s'a odihna morților de veacuri, când Fiul Domnului s'a pogorit în mormânt.

Quadratus, deschideți urechea sufletului tău și ascultă vestea cea mântuitoare. Întru slava Tatălui său, Fiul s'a sculat din mormânt după trei zile și a sfărâmat stăpânia suferinții și a morții, luând cu sine în împărăția fără de sfârșit a sa pe toți cei ce au crezut, pe toți cei ce cred și pe toți cei ce vor crede.

Când s-a auzit glasul suferinții tale, trimis-a Domnul pe Rufus la robul său și pe robul său la Quadratus, pentru ca să-i zică: „Fiule Quadratus, bucură-te de mila Domnului celui viu și te botează în numele său!”

Pretorul Quadratus căzuse în genunchi în fața bătrânului care-l robise cu puterea credinții lui Dumnezeu și-i alungase din suflet toată îndoiala și toată suferința. Glasul tremurător și tainic al bătrânului, fața lui senină, frunte-ai luminată de razele credinții, toată făptura nobilă a bătrânului apostol, cuprinsese întreg sufletul lui Quadratus și-l făcuse rob de bunăvoie.

— Mare este Dumnezeu vostru! — strigă el —
vreau, da, vreau din toată inima să mă închin lui, ajută-mă bătrânule trimis al lui!

În noaptea aceasta care a pus capăt vieții păgâne a lui, Quadratus s'a botezat în numele „Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh“ în apa liniștită a mării, la lumina sfântă a stelelor, la cântul ușor al vântului de noapte și a primit binecuvântarea creștină dela bătrânul preot al lui Hristos.

— Iată dragă Quadratus, vremea de aur a sosit — îi zise prietenul său întru Hristos, Rufus, și plecă în urmă încet-încet cu bătrânul preot, perzându-se în noapte.

Iar Quadratus, ușor ca o pasere, schimbat, renăscut într'o viață nouă, curățit ca aurul în foc, se duse la casa sa. Sclavii și sclavele lui care-l așteptau se minunară de voia bună a stăpânului lor și nu știau ce s'a întâmplat.

Quadratus eră creștin. Mila nemăsurată a Domnului se coborîse asupra lui și el eră dator pentru aceasta. Liberă pe toți sclavii și sclavele sale, îi milui pe toți din avutul său mare, restul îl împărți la săraci și plecă în urma bătrânului preot. Domnul zisese: „cine vreă să se mântuiască, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie!“

Și Quadratus și a luat crucea sa, și a urmat Domnului.

G. B.

Eternul joc

— Unula, care a trecut „jucând“ prin viață. —

*Prin lume ai trecut în joc,
Iar astăzi, dacă l-ai sfârșit,
Nu e că tu ai obosit,
Ci soarta te-a oprit în loc.*

*Dar, cum în lume-i totul joc,
Că te-ai oprit, eu nu mă mir,
Și cum pleci azi la cimitir,
Îmi pare că-i și-acesta-un joc.*

*E jocul morții! Făr' de-avânt,
Pe care-l joci făr' s'obosești:
Te legeni lin, iar când te-oprești,
Te vezi în umedul mormânt.*

*Și dacă 'n groapă nu e loc
Să bați cu talpa de pământ,
Tu stai cuminte, ascultând
Cum bulgări cad pe tine 'n joc...*

*Când glasul lor a amuțit,
Când n'auzi cânt și n'auzi pași,
Tu te gândești la cei rămași,
La jocul lor făr' de sfârșit.*

*Și nu 'nțelegi: de ce 'n mormânt
Să joci nu-ți este 'ngăduț,
Când sus pe lume e menit
Să joace frunza moartă 'n vânt?..*

LIVIU MARIAN

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

VII.

— 5 —

Psalmul 70.

Un om cu armura strălucitoare năvăli din colțul, de unde prinse scena. Își făcû drum prin mulțime și, în fața lui, cu toții se dau la o parte, plini de respect. Urcă scările, din câteva salturi ajunse la marmura terasei. Eră palid; ochii îi erau tulburi. El prinse mâna Iuditei:

— Ce vrei să faci?

Iudita îi zimbî. Surisul ei eră ca primăvara Genezaretului. Dar luptătorul cu armura strălucitoare îi strigă aproape brusc:

— Nu-ți dau voce... nu-ți dau voce, Iudito! Am auzit totul... Ești mireasa mea! Nu mă învoiesc...

Glasul lui vibră de patimă. Pieptul lui puternic adăpostia o furtună, gata să izbucnească:

— Unde mergi? Gâtul tău alb va fi strivit de paloșul nemilos al babilonienilor și trupul tău fraged va fi aruncat cânilor...

El sta, în platoșa lui lucitoare, ca o întrupare a poruncii, ca o stâncă schimbată în om. Și poporul începû să șopotească, cum freamătă frunzele, când le desmiardă vântul:

— E cel dintâi viteaz al Betuliui...

Iudita îi răspunse cu glasul ei dulce, ca murmurul unui părăiaș:

— Salatiel, nu fi mâhnit... Ingerul Domnului mi s'a arătat și mi-a poruncit, să mă duc în tabăra babilonească...

— Ingerul Domnului? — întrebă Salatiel, și fața lui se întunecă.

— Ingerul Domnului... — răspunse Iudita liniștită. — Tu erai în tabăra de după ziduri și...

— Și pentru asta nu mi-ai spus nimic, — întrepruse el bânuitor. Bine. Dar nu te las în tabăra dușmană... Gândește-te, dragă, la mirele tău. I-ai oferit doar inima și vieța ta...

— Da, i-am oferit inima și vieța mea, dar totuș voi merge în tabăra babiloniană, cum mi-a spus îngerul... Salatiel, nu fi așa neîncrăzător! Domnul e cu mine; nu-mi purtă grija... Fi iarăș vesel. Spre seară îmi iau adio dela tine; după patru zile mă voi înapoia și voi fi mireasa ta în templul lui Iehova, în sunetul sărbătoresc al fanfarelor...

Poporul începû să aclameze.

— Iudito!

— Salatiel!

El privi în ochii strălucitori ai femeii:

— Te duci?

— Da.

— Dă-mi voie, să viu și eu cu tine...

Iudita începû să râdă.

— Vreau să te apăr de primejdii...

El eră foarte serios și ludita conteni din răs:

— Nu se poate, Salatiel. Dincolo te cunosc cu toții. Pieptul multor asirieni a sângerat sub spada ta...

Nu se poate, Salatiel, mi-ai zădărnici toate planurile...

Eră o tăcere de moarte. Mulțimea priviă mută părechea aceasta potrivită... Ludita avu un zimbet fugar; Salatiel priviă în jos, luptându-se cu sine.

Încetul cu încetul fața i se însenină. Prinse mâna luditei și se adânci încă odată în ochii ei frumoși.

— Du-te dar, și mântuește Betulia! Du-te...

Ochii i se umplură de lacrimi și el scrâșni din dinți:

— Du-te, căci eu nu o pot mântui.

Lacrimile îi curgeau pe platoșa sclipitoare. Apoi se posomorî deodată:

— Iar dacă nu vii peste patru zile, îți jur pe Moise, că mă străpung cu spada...

Îmbrățișă pe ludita și o sărută în fața mulțimii. Iar poporul, ca la un semn vrăjit, se pomeni recitând stihurile din psalmul al 70-lea, al regelui David:

„Doamne, vino spre mântuirea mea; grăbește spre ajutorarea mea.

Să se rușineze și să se înroșască ceice caută viața mea; să se risipească și să se rușineze, ceice se bucură de năcazul meu.

Să se risipească rușinându-se cu grabă, cari zic despre mine: Ehei! Ehei!“...

VIII.

Ticălosul cel mai mare.

S'auzi zângănit de arme. Poporul se dete la o parte și gardiștii aduseră în fața Senatului un prizonier legat în lanțuri.

— Iată un șpion — zise șeful gardei. L'au adus soldații asirieni până la cea dintâi fântână secătă. Luptătorii noștri cu praștia au năvălit asupra lor, și atunci ei l'au lăsat pe acest om, după ce l'au legat de un arbor.

Se apropiau cu toții plecându-se, ca să privească pe șpion în față.

Cineva spuse cu uimire!

— E Achior.

— Da, — zise prizonierul — sunt Achior. Și privi spre Abiezer, căci el grăise.

Îi părû rău de ce a spus și voi, să se ascundă după spatele celorlalți, cu o mișcare instinctivă. Fața lui Ozia se lumineă de o rază binevoitoare, când întrebă pe prizonier:

— Ești Achior? Comandantul Amoniților?

El răspunse mâhnit:

— Am fost numai... Acum Holofern e stăpân peste sămânția Amoniților...

Și își plecă fruntea.

Ozia zise soldaților:

— Deslegați-i cătușele!

Apoi, când îl văzû liber, adause:

— Eu sunt Ozia, fiul lui Mica. Și acesta e sfatul Bătrânilor.

Achior se închină, în semn de reverință:

— Fii salutat Ozia, fiul lui Mica! Și fii salutat și tu, sfat al Bătrânilor!..

Ozia răspunse:

— Fii salutat și tu, rege al Amoniților, dacă ai venit ca prieten între noi! Vorbește!

Și Achior începû:

— Sunt prieten credincios. Am dovedit-o aceasta regelui din Iudeea, în mai multe rânduri...

— Trăiască Achior, — strigă poporul însufletit.

După ce încetară aclamările, Ozia se plecă asupra prizonierului și zise cu gingășie:

— Ești rănit... Ai dureri... dar dacă nu-ți vine cu greu, spune ce s'a întâmplat azi în tabăra babiloniană?

Aduseră un scaun regelui rănit, dar Achior refuză. Se propti cu stânga de speteaza scaunului și zise:

— Știți cu toții, că Holofern mi-a cucerit țara, mi-a măcelărit armata, iar pe cei rămași i-a înrolat în tabăra lui. Nici pe mine nu m-a cruțat. M-a luat ca prizonier, ca să-i fiu apoi — sfetnic. Ce puteam eu să fac? Îl uram din tot sufletul și, cu toate astea, mă aveă drag... Dar azi și-a descărcat mânia asupra mea și mă mir, că mai trăesc încă, deși aş muri foarte bucuros, ca să nu mai văd ce va mai fi...

Suspina și continuă apoi cu glas îndurerat:

— Azi dimineață a aflat, că Betulia vrea să lupte, până la cea din urmă picătură de sânge — și s'a înfuriat. A chemat pe toți comandanții Moabiților și ai Amoniților și pe ceilalți prinți prizonieri și le-a zis: „Cine cunoaște poporul, ce locuiește acolo, sus? Aș vrea să cunosc greșelele și vârtuțile acestui popor, căci de bună seamă are și vârtuți, dacă mi se împotrivesc cu atâta îndârjire...“

Eram vre'o treizeci, dar nici unul n'a cutezat să răspundă. A întreat a două și a treia oră, dar nimeni n'a cutezat să-i răspundă. Știeam cu toții, că un cuvânt nesocotit îl poate înfuria pe Holofern — și atunci nu mai are nici o îndurare... Eu am îndrăznit totuș să-i răspund. I-am spus, că voi adorați un singur Dumnezeu și acest Dumnezeu va dat biruință în trecut și vă va da și în viitor până ce vă veți închină lui cu credință. La aceasta el a spus, că nu este decât un singur zeu: Nabucodonzar. Glasul lui eră foarte solemn și sever, apoi, după ce mi-a făcut semn să urmez, i-am spus, că voi sunteți poporul cel ales alui Iehova și i-am dat sfatul, să părăsească Dotainul... S'a înfuriat cumplit. Mi-a înșirat toți zeii asirieni și babilonieni și s'a jurat, cu jurământ greu, că va prăpădi lumea întregă...

Un fior de groază străbătû mulțimea. Achior urmă:

— Totuș am îndrăznit să-i spun: nu încercă să atingi turnurile Betuliei, căci dacă acest popor nu e păcătos, atunci... atunci oastea babiloniană se va nimici. Atunci a început să urle, ca o fiară: există oare un zeu în cer, pe pământ sau sub ape, care să poată atineă calea lui Holofern? Eu i-am zis: Toate sunt trecătoare, chiar și Timpul, deși acesta e zeul cei mai puternic. Atunci a vrut să mă prindă și să mă omoare, dar eu am fugit din cort și am încălecat...

Ozia zise:

— Am văzut, cum te-ai luptat cu cinci călăreți.
Și ce a mai fost pe urmă?

— M'au prins și m'au dus îndărăpt. Holofern zimbiă rece. M'a privit cu atenție, apoi a zis: „Nu este un alt zeu pe pământ, în afară Nabucodonozar, și ca să o dovedesc asta, duceți-l de Achior în Betulia. Acolo se va prăpădi și el, de mâna mea, alături de aceia, cari au prăbușit stânci în drumul meu“. M'au ferecat cu lanțuri și m'au adus până la fântâna seacă. M'au legat de-un arbore și m'au părăsit. Deacolo m'au luat apoi acești soldați și m'au adus ca pe un șpion.

Achior tăcù; lumea îl privea cu compătimire.

Ozia îi răspunse:

— Bucură-te de prietinia noastră! Poate că Dumnezeu a voit, ca Holofern să nu te asculte.

— Nu mi-a crezut, fiindcă între voi este un trădător, care...

— Un trădător? întrebă Ozia.

Poporul începù să murmure. Boaz făcù semn, să-i liniștească.

— Da, un trădător care pentru ruzi de aur își vinde neamul, patrioții, rudeniile, prietenii, bătrânii, femeile și copiii...

Mulțimea întrebă stăruitor:

— Trădător?

Achior spuse cu glas detunător:

— Adeseori se coborâ noaptea în tabăra dușmană; l-am întâlnit de mai multe ori în cortul cel mare. Am auzit cum îl lămuria pe Holofern despre căile țiutului, și că unde sunt întăriturile cele mai slabe... Cunosc bine pe acest om. Acolo e!

Și arată spre Abiezer.

— Știu și cum îl chiamă: Abiezer...

Se făcù o tăcere de moarte. Încremeniră cu toții. Se poate că trădătorul să fie chiar cel mai de seamă om din Betulia? Dar Achior stă în fața Senatului ca o întrupare a adevărului.

Bătrânii săriră cu toții — Trădător?
Abiezer se cutremură pe o clipă. Se iscă un tumult și o înghesuală grozavă. Un glas răzbătù:

— Să-l omorîm cu pietri.

Zgomotul isbucni și mai înfricoșat. Boaz liniști mulțimea. Urmă o tăcere penibilă.

Abiezer păși în fața mulțimii, tremurând de furie:

— Eu sunt trădătorul?

Achior îi răspunse cu demnitate:

— Tu ești!

Abiezer sări asupra lui, ca un tigrù:

— Minți, șpionule!

Și, înainte de a-l fi putut opri cineva, îl plesni peste obraz.

Mulțimea îl trase înapoi, dar el urlă:

— Lăsați-mă... Acesta nu e Achior...

Poporul se năpusti pe scări, dar Boaz îl reținù.

— Liniște!

Achior își șterse nasul însângerat și zise încet:

— M'ai palmuit... dar nu mă poate atinge palma unui ticălos... Tu singur ai spus doar, că eu sunt Achior.

Abiezer voi să se năpustească asupra lui pentru a doua oră, dar a fost reținut. Achior veni în fața lui:

— Uită-te în ochii mei, să văd dacă îndrăznești, să mai negi? Aici ești cel mai curajos, dar jos ești omul cel mai ticălos. I-ai spus rizând lui Holofern, că îndată ce se pornește năvala, deschizi porțile orașului, și că sub pretextul morții vitejești, vei îndemna la luptă pe toți Betulienii, cu muieri, cu copii cu tot... Mă, ticălosule!

Ozia exclamă desnădăduit:

— Trădătorule!!

Poporul urlă:

— Trădătorule!!

Și nici iadul, nici vr'un zeu, nici Boaz nu-i mai putù reține.

— Se năpustiră în sus, pe scări...

— urmează —

FLORI DE-O ZI

Un jubileu rar

La Craiova s-a aranjat un festival. Prilejul a fost unul dintre cele mai rare la noi. Ion Anestin, vrednicul artist dela Teatrul Național craiovean a împlinit 50 ani, de când a pășit pe cariera spinoasă și acum — și cu atât mai vărtos atunci, — a propagandei teatrale.

Îi trimitem cele mai călduroase urări și noi, cari n-am prea avut norocul să-i admirăm creațiunile. Cunoaștem însă munca ce-a depus-o în cești 50 de ani și ne bucurăm din tot sufletul...

Doamne, doamne, când vom a-

vea noi, nu jubilanți septagenari, ci o trupă teatrală, fie măcar cât de mititică?

I C.

Entuziasm târziu...

Turcii sunt veseli. Sunt veseli și din ochii lor rade bucuria omului, care a ieșit biruitor într'o luptă, după ce a suferit înfrângeri după înfrângeri. Constantinopolul ferbe, și trezit din nepăsarea pricinuită de dezastrele de până acum, salută cu entuziasm gloria armatelor învingătoare. Prin moșee padișahi cucernici laudă pe Alah, zeul protector al neamului lor, și-și trimit binecuvântarea, oștirilor musulmane. Străzile cântă și felicită în cuvinte de bu-

curie noul guvern. Însuș sultanul, care căzuse în melancolie la începutul războiului, acum trimite telegrame de încurajare generalilor viteji și soldaților învingători.

Și pretutindenii e entuziasm și e o explozare de forțe tănuite. Știrile ce sosesc din Constantinopol spun, că orașul ar fi schimbat cu desăvârșire. E numai veselie, e chiot, zgomot și voie bună. A fost de-a-juns o mică izbândă a armatei turcești, ca întreg poporul să-și simtă puterea de odinioară rentorcându-se și cucerându-și din nou vigoarea de pe vremuri...

Și bucuria aceasta a poporului pacinic trece ca focul în praeriile

americane, trece și aprinde sufletele oștirilor ce sosesc zilnic din Asia mică, și pornesc spre Ceatalgea. Și acești oșteni, cari văd entuziasmul celor de acasă, se însuflețesc înșiși și merg mai departe cu sufletul plin de încredere și cu inima plină de avânt...

E așa de frumos entuziasmul acesta al Turcilor, e așa de frumos, și totuș mie mi se pare, că e așa de puțin rost. E ca o ultimă licărire de foc, e ca o ultimă vălvătaie, care fâlfăie câteva clipe în întunerecul nopții și-apoi dispăre, ca o nălucă, lăsând în urmă numai beznă și gol... E un fenomen frumos, e frumos și simpatic, dar din nenorocire nu mai e de însemnătate, nu mai e de viață. E ca o străfulgerare de lumină în ochii unei ființe în agonie. Pentru un moment în ochii lui se adună toată energia de viață, ce i-a mai rămas, străluce puternic o clipă, și apoi se stânge pentru totdeauna...

Această impresie mi-o face acum și bucuria târzie a biruitorilor dela Gallipoli. Căci nu cred că după cele câteva pierderi considerabile suferite, sufletul lor va mai putea reprimi elasticitatea de altădată și energia avută. Chiar recăpătându-le, sunt doar cele din urmă energii ale unui suflet ce trage să moară.

Da, bucuria din Constantinopol și entuziasmul acesta târziu al Turcilor cu greu va aduce roade.

S. B.

Restaurantul din Vestminster...

Orașul acesta englez s'a făcut celebru, zidind un restaurant, care până acum e fără păreche. Un restaurant, în care nu mănă oamenii, ființele acelea, cari obicinuesc să mănă în restaurante. Nu, oaspeții adestui birt — dacă avem voe să-l numim așa — nu sunt oameni, ci animalele domestice: câinii și pisicile. Să nu credeți că-i haz, nu, e adevăr, un adevăr dureros, că lumea ce nu face azi pentru slăbiciunile sale.

În orașele mai răsărite vezi adestori domni cu câni după ei și nu arare chiar doamne, trăgând de lanț

câte-un prichindel de câne, cu părul lung și încrețit și cu botul vecinic în sus. N-am înțeles niciodată distracția ce poate să ți-o dea un cățeluș purtat cu tine, deși înțeleg, că acasă, în ceasuri de odihnă un câne drăgălaș și o pisică cuminte, poate să te distragă foarte bine.

Cu asta rolul cânelui și al pisicii e isprăvit. Ca să porți însă cu tine un cățel, ori o pisică nu numai la plimbare, ci chiar și în călătorii, asta nu mai e plăcere, nici distracție, ci e o boală, ca oricare alta, care te stăpânește, te subjugă.

Ideea hotelierului care a făcut în Vestminster restaurantul pentru câni și pisici e fără doar și poate cât se poate de... nimerită. Omului acesta, care vrea să tragă folos din slăbiciunile omenești, nimeni nu-i poate face reproșuri pentru asta. Dar aceia, cari duc câinii și pisicile la restaurantul acesta, ca să le servească prânzul, aceia sunt cel puțin caraghioși. Va zice cineva, aceasta nu și-o permit, decât bogătanii cari nu cunosc valoarea banului. Adevărat, dar mintea mea nu se oprește aci, ci merge mai departe și caută, curioasă să afle, după mentalitatea și sufletul oamenilor acestora, cari își trimit la prânz câinii în restaurant.

Și asta nu e glumă, și ca s'o vedem, nu e neapărată nevoie să mergem la Vestminster. Mai deunăzi a stat în Budapesta câteva zile o prințesă de a noastră, care făcea acelaș lucru: la amiază trimetea cânele său în societatea unui lacheu într'o odaie separată, unde cânele era așezat pe scaun la o masă deosebită și chelnerul hotelului, în care locuia prințesa, aducea 3—4 plese de mâncări cânelui, ca și stăpânei. Aceasta s'a întâmplat în Budapesta, nu în Vestminster și istoria au povestit-o ziare cu informații de bunăcredință.

Închipuiți-vă acum pe princesele acestea, că aleargă în goană nebună cu automobilele, și în goana aceasta nebună sperie biete vite ale românului năcăjit, ori calcă sub roțile de gumă un biet cerșitor, închipuiți-vi-le și întrebați, dacă prințesele acestea simțesc vre-o milă pentru cei nenorociți de roțile automo-

bilului lor? Nu, nu simțesc. Pentru suferința omului sufletul acestora e închis hermetic și toată dragostea creștinului pentru de-aproapele său, la ele s'a prefăcut în dragoste față de câne și pisică. În ochii lor animalele acestea au mai multă valoare decât omul, — și ca tabloul să fie complet, închipuiți-vă acum tabăra acestor oameni și veți afla, de ce viața neamurilor e atât de fericită — că și blastămă ursita.

Până când în Vestminster se fac restaurante pentru câni și pisici, și până când căteii prințeselor mănă serviți de oameni îmbrăcați în frac; până atunci noi, plebea, să ne bucurăm, că putem roade un os la masa noastră modestă. Cu vremea poate va fi și mai rău. R. M.

O O O

Cărți primite la Redacție:

D. Pătrășcanu: *Thimoteiu Mucenicul*, nuvele. Cor. 2.

O O O

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZA

V. G. Suntem de credință, că încercând cu poezii lirice ușoare, puteți să ne dați lucruri publicabile. Cu sonetele însă merge mai greu. Trebuie să ai afară de talent și multă rutină, ca să poți scrie sonete bune. Aici ideea de multe ori trebuie subjugată formei, iar dacă ții la idee, nu prea poți păstra forma. Greșala aceasta o vedem și la Dta. Cităm trei rânduri din sonetele dtale, ca să vezi, că ținând la idee, ai dat o strofă forțată și slabă:

Când am zărit prin geam bolta-albastră
Grăbit-am s'o mai aflu în viață
— Zăcea atunci, sleită de fereastră...

Trimiteți altele și poate vom publica ceva, dacă găsim potrivit

Scoarțe pentru *Cosinzeana*.

Abonații noștri, cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă, sunt rugați să binevoiască a ne trimite cu reînnoirea abonamentului deodată 2 cor. 20 fil. Scoarțele se vor comanda numai pentru acei abonați, cari ne trimit prețul lor până la sfârșitul lui Februarie. Scoarțele se vor espedia în luna Martie, franco.

Rugăm cu toată stăruința pe onorații noștri abonați, să binevoiască a-și reînnoi din vreme abonamentele, ca revista să nu li se sisteze.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în color, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând mărimea
clipă istorică:

Intrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia, la 1599.

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 exemplare, se
trimite franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Colecțiile „Cosinzenii”

de pe anul I. și II. se
pot comanda dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă amândouă colec-
țiile pentru suma de 13 coroane.

Horea, Cloșca, Crișan.

cei trei capi ai revoluției țărănești
din 1784, i-a tipărit într'un splen-
did tablou colorat, după portre-
tele originale dintr'un muzeu, „Li-
brăria Națională” S. Bornemisa,
și i-a pus în vânzare pentru suma
de cor. 2.50 franco; și cor. 2.75
franco recomandat.

Cei ce doresc să aibă o
icoană națională

în casă, care să le vorbească de
una dintre cele mai dureroase pa-
gini ale neamului nostru, să co-
mande acest tablou, care e unic în
felul lui și e vrednic să stea pe
păretele oricărei case românești.

La o comandă de 10 esem-
plare se trimite franco recomandat
pentru numai 21 coroane, în loc
de cor. 27.50. A se comanda la

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. BORNEMISA
în ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

Ion Agârbicean: Schițe și povestiri	cor. 2.—
Liviu Rebreanu: Frământări	” 1.50
M. I. Chirițescu: Grănicerul, nuvele	” 2.—
Sandu Aldea: Pe Mărgineanca	” 2.—
Al. Macedonschi: Flori sacre, poezii	” 1.80
P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală	” 1.—
Bucura Dumbravă: Pandurul, roman	” 3.—
I. U. Soricu: Florile dalbe, poezii	” 2.—
Natalia Negru: Mărturisiri, nuvele	” 2.—
Dostoiewsky: Amintiri din casa morților, roman	” 1.50
Novicow: Emanciparea femeii	” 2.—
Al. Ciura: Foiletoane	” 1.60
M. Cruceanu: Spre cetatea zorilor, poezii	” 1.50
Liviu Marian: Printre stropi, schițe	” 1.50

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se eșecută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.